

**ПОТЕНЦІАЛ ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА ЗАКЛАДУ ЯК ОРІЄНТИР ПІДГОТОВКИ
УЧИТЕЛІВ МУЗИКИ ДО НАВЧАННЯ МИСТЕЦТВА ШКОЛЯРІВ**

REFERENCES

1. Anonymous (2023). What's trending in social media. *Paint & Coatings Industry*, 39 (4), pp. 45–46.
2. Austin, L.L. (2019). Five trends to watch in journalism. *Studia Universitatis Babeş-Bolyai. Ephemerides*, 63 (1), pp. 45–66. <https://doi.org/10.24193/subbeph.2019.1.02>.
3. Cai, W. (2012). How media convergence has affected news dissemination. In *Media convergence and convergence news*. People's Publishing House.
4. Cai, W. (2014). Media convergence: opportunities and problems facing national strategic layout. *Contemporary Communication*, 2014 (6), pp. 8–10.
5. Chu, T.Y. (2010). On training mode of the innovation of journalism talents. *Journal of Liaoning Technical University (Social Science Edition)*, 12 (4), pp. 432–434.
6. Franks, B. (2013). In *Harnessing Big Data*. pp. 3–4. People's Posts and Telecommunications Press.
7. Hanna, M. & Sanders, K. (2007). Journalism education in Britain: who are the students and what do they want? *Journalism practice*, 1 (3), pp. 404–420. <https://doi.org/10.1080/17512780701505093>.
8. Heravi, B. (2018). 3WS of data journalism education: what, where and who? *Journalism Practice*, 4 (18), pp. 349–366. <https://doi.org/10.1080/17512786.2018.1463167>.
9. Li, Y. (2021). The status of media convergence and its impact on media industry. *Media Forum*, 4 (13), pp. 25–26.
10. Liu, M.Y. & Yuan, X.C. (2018). Convergence and integration: two trends of journalism and mass communication education in the new media environment. *Chinese Journal of Journalism & Communication*, 40 (9), pp. 128–148.
11. Liu, Y. (2016). Thoughts on the cultivation of news communication talents in the big data era. *Heilongjiang Science and Technology Information*, 2016 (08), pp. 293.
12. Tan, H. (2023). Research on the competitiveness of newspaper industry under the trend of media convergence. *Doctoral dissertation, Hunan University*, <https://doi.org/10.7666/d.y1511013>.
13. Wang, C.L. & Niu, B. (2008). From theory to practice, from teaching to media. *Press Circles*, 2008 (1), <https://doi.org/10.15897/j.cnki.cn51-1046/g2.2008.03.060>.
14. Wang, L. (2014). Get through the last mile of MOOC learning. *High Technology and Industrialization*, 2014 (3), pp. 86–87.
15. Wang, Y. (2023). Thoughts on the reform of journalism and communication education in colleges and universities in the big data era. *West China Broadcasting TV*, 44 (1), pp. 90–92.
16. Yanan, Z. (2010). The connection between journalism education and practice under the new media environment. *Chinese Journalist*, 2010 (12), pp. 90–91.
17. Zhang, J.Q. (2022). Intelligent media paradigm-logic and trend of artificial intelligence empowered media industry. *TV research*, 2022 (11), pp. 95–98.
18. Zhu, L.Z.D.Y. (2018). Interdisciplinary learning in journalism: a Hong Kong study of data journalism education. *Asia Pacific Media Educator*, 28 (1), pp. 16–37. <https://doi.org/10.1177/1326365X18780417>.

Стаття надійшла до редакції 12.06.2023

УДК 378. 37.01:78

DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2023.287893>

Юе Їн, аспірантка факультету мистецтв імені Анатолія Авдієвського
Українського державного університету імені М.П. Драгоманова

**ПОТЕНЦІАЛ ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА ЗАКЛАДУ ЯК ОРІЄНТИР ПІДГОТОВКИ
УЧИТЕЛІВ МУЗИКИ ДО НАВЧАННЯ МИСТЕЦТВА ШКОЛЯРІВ**

Розглянуто сутність феномену “освітнє середовище” стосовно закладів загальної середньої освіти. Виокремлено чинник “художньо-освітнє середовище” як складова освітнього середовища закладу. Показано, що в основі функціонування художньо-освітнього середовища лежить художня комунікація. Виділено поняття віртуального освітнього (художньо-освітнього) простору та окреслено труднощі мистецької освіти в ньому у зв'язку з нівелюванням міжособистісної комунікації як принципово притаманної навчання мистецтва. Сутність художньо-освітнього середовища подано як орієнтир для змістового збагачення фахової підготовки майбутнього вчителя музики.

Ключові слова: віртуальне освітнє середовище; пізнання мистецтва; учитель музики; художньо-освітнє середовище; художня комунікація.

Літ. 12.

Yue Ying, Postgraduate Student of Faculty of Arts named after Anatoliy Avdiyevskiy,
Mykhaylo Drahomanov Ukrainian State University

**THE POTENTIAL OF THE EDUCATIONAL ENVIRONMENT
OF THE INSTITUTION AS A GUIDELINE FOR TRAINING
OF MUSIC TEACHERS TO TEACH SCHOOL STUDENTS ART**

The article is devoted to the phenomenon of the educational environment of an institution of general secondary education. The concept of an educational environment is interpreted in the context of art education as an artistic and educational environment.

The purpose of the article is to clarify the content and structure of the artistic and educational environment of a modern institution of general secondary education in order to predict the relevant factors of training of music teachers.

The starting position of the analysis is the thesis that during the professional training of a music teacher, one's ability to work, initiates and develop the artistic and educational environment of the institution should be taken into account. The process of teacher training should focus on the acquisition of such skills along with purely musical requirements (performance, music and theoretical, music and historical, music and pedagogical). It is pointed out that the artistic and educational environment of various institutions is always unique and has its own traditions. It is important to rely on common patterns of functioning in such environments. At the same time, in institutions of general education, the artistic and educational environment emphasizes its general cultural and general aesthetic factors and, however, provides for the aestheticization of the educational process in general. The definition of the artistic and educational environment is presented as a dynamic set of artistic processes that interconnect events in the institution (artistic content or rich in art content), as well as their reflection in the subject field and design, which are created directly by active subjects (students, teachers, parents, everyone who is involved in the educational process) and influence the formation of personality in it. It was concluded that the pedagogical potential of the artistic and educational environment of the school provides the development of the subjectivity of both teachers and students based on deepening the subjectivity of everyone in the process of learning art. To provide the potential, it is necessary to create organizational and substantive conditions for the practice-oriented functioning of the artistic and educational environment of the institution of higher education during the training of future teachers.

Keywords: virtual educational environment; knowledge of art; music teacher; artistic and educational environment; artistic communication.

Постановка проблеми. Навчання мистецтва в сучасній школі відбувається у конкретному освітньому середовищі. Вагомою його складовою є мистецький компонент, що реалізується в учнівській та вчительській діяльності на уроках мистецтва у позаурочний час. Це стосується системи мистецької освіти будь-якої країни, відзначаючись специфікою і традиціями. Припускаємо: особливості функціонування освітнього середовища закладу мають враховуватись під час підготовки вчителя музики, яка повинна містити не лише суто професійні музичні (виконавські, музично-теоретичні та музично-історичні, музично-педагогічні) знання та уміння, а й набуття умінь інтегруватись у конкретне середовище, ініціювати його розвиток, поєднуючи мистецькі та поза мистецькі змістові складники.

Для авторки статті, з огляду на інтегрування китайської системи освіти у світові процеси, є важливим зосередження на українській освіті.

Аналіз основних досліджень і публікацій. Серед дослідників поняття “середовище” – Дж. Гібсон, К. Левін, зокрема його теорія “поля” і концепція життєвого простору, Ву Цюаньхуа, Ся Гаоян та ін., в Україні – Г. Балл, І. Бех, Н. Гонтаровська, Л. Карамушка, Р. Семенова, М. Смульсон та ін. Спільним у поглядах учених є тлумачення освітнього середовища як сукупності об’єктивних і суб’єктивних умов, які сприяють успішності освітнього процесу і формування особистості або гальмують їх. У дослідженнях О. Комаровської подається детальне зіставлення сутності “освітнього середовища” і “освітнього простору”, зокрема динаміка переходу “простору” в “середовище” як ініційоване самою особистістю, що посилює її суб’єктивність і в такий спосіб впливає на розкриття креативних сил особистості [5].

У концептуальних документах “Нової української школи” вказується на сприяння освітнього середовища вільному розвитку здобувачів освіти і на комплексність феномену в поєднанні з міжособистісними взаєминами, ставленням суб’єктів до своєї

діяльності, що мотивує здобуття освіти тощо [8]. Отже, “середовище” постає як відповідь на соціальне замовлення на творчу особистість. Власне, це універсальна вимога, що є актуальною і для Китаю як рідної країни автора статті.

Життєві реалії стимулюють увагу до віртуального освітнього середовища і його цифрового забезпечення (Концепція виховання дітей та молоді в цифровому просторі (2022), М. Смульсон, Г. Хусаїнова та ін.), до орієнтування у віртуальних інформаційних потоках, що позначилось на проблемі медіаграмотності (Й. Андерсон, О. Волошенко, В. Іванов та ін.). Для України ця проблема особливо загострилась із початком повномасштабного російського вторгнення на тлі вимог інформаційної безпеки. Проте інформаційна компонента освітнього середовища привертає увагу вчених і педагогів різних країн, висвітлюється в документах ЮНЕСКО [13, 152].

Як бачимо, питання освітнього середовища є багатоаспектним і таким, що не втрачає актуальності, трансформується відповідно до динаміки викликів освітнього процесу.

Мета статті – з’ясувати зміст і структуру художньо-освітнього середовища сучасного закладу загальної середньої освіти для прогнозування відповідних чинників підготовки вчителя музики.

Виклад основного матеріалу. Освітнє середовище школи, для роботи в якому має бути підготовлений учитель музики, конкретизується як художньо-освітнє. Тобто визначаємо його як динамічну сукупність мистецьких процесів у закладі освіти, які поєднують як взаємопов’язані події, що відбуваються в закладі (мистецького або насиченого мистецтвом змісту), та їхнє відображення у предметному полі / зовнішньому дизайні закладу, котрі створюються безпосередньо активними суб’єктами (учнями, вчителями, батьками, усіма причетними до освітнього процесу) і впливають на становлення особистості-суб’єкта в ньому.

Таке середовище створюється зусиллями насам-

перед вчителів мистецтва, зокрема й музики, які, зрозуміло, мають бути обізнаними в різних видах мистецтва; з іншого боку, вчитель музики “приймає” у вже створене освітнє середовище і мистецькі освітні традиції закладу, в якому розпочинає професійну діяльність, аби стати повноцінним суб’єктом. Як бачимо, вчитель музики має:

– володіти знаннями про сутність і закономірності функціонування художньо-освітнього середовища як такого;

– розуміти особливості середовища конкретного закладу освіти і виявляти до цього мотивацію та особистісну гнучкість; проектувати загальні закономірності на особливості і традиції конкретного середовища;

– бути готовим розвиватись як суб’єкт у художньо-освітньому середовищі, але головне – поглиблювати суб’єктність своїх учнів у процесі навчання мистецтва (музичного мистецтва).

Важливо, що художньо-освітнє середовище є складником більш широкого середовища закладу відповідно до тих сфер наукового знання, які опановують учні. Отже, зрозуміло, що в закладах загальної освіти художньо-освітнє середовище акцентує загальнокультурні і загальноестетичні чинники, передбачаючи водночас естетизацію освітнього процесу загалом [3]. Адже мистецька освіта, не преважуючи над змістом інших складників (природничої, гуманітарної освіти, фізичної підготовки тощо), здатна пронизувати їх, що зазначається в описі змісту компетентнісного потенціалу мистецької освіти [8].

Зрозуміло, що кожен тип закладу відзначається специфікою функціонування освітнього середовища. Однак навіть з-поміж однотипних кожен так само має свої традиції. Середовище завжди є неповторним і в тому проступає його цінність [5]. У виокремленні методико-орієнтувальної ролі для підготовки учителів зосередимось на спільних закономірностях. Тому аналізуючи педагогічний потенціал освітнього середовища як методичний орієнтир підготовки учителів музики, розглянемо: а) сутність поняття “освітнє середовище”; б) сутність мистецького чинника освітнього середовища в закладі загальної середньої освіти.

Так, ґрунтовну розвідку стосовно досліджень освітнього середовища здійснює Д. Корольов, посилаючись на праці європейських та американських учених (Дж. Вантассел-Баска, Г. Девіс, Ф. Карнес, Д.К. Сімонтон, К. Стефенс, Е. Торренс та ін.). Узагальнюючи, Д. Корольов підкреслює важливі тези: 1) освітнє середовище є системою, що містить мікрорівні (середовище закладу освіти, родини і коло безпосереднього спілкування) і макрорівні (соціальні, культурні, ідеологічні, економічні, технологічні, політичні, правові, релігійні, етнічні чинники освіти) [9, 12]; 2) освітнє середовище є лише можливістю, а

не гарантією розвитку: важелем постає “пізнавальна та творча активність особистості”, тому необхідною умовою є розвиток її суб’єктності, цінування внутрішнього світу [9, 17].

На думку М. Смільсон, поняття “освітнє середовище” відображає екологічний підхід до освіти. Внутрішнє середовище певної освітньої системи (школи, іншої освітньої системи) є зовнішнім середовищем для будь-якої особистості, яка в ній розвивається. Саме вона й зветься освітнім середовищем. У ній “побувають” два види живих організмів: учителі та учні [11].

Як аналізує Р. Семенова-Пономарьова (розвиваючи екологічну парадигму Дж. Гібсона), важливим є виокремлення поняття “можливість”, яким пов’язані потреби індивіда, з одного боку, а з іншого – фізичні (просторові та інші) властивості та відносини навколишнього світу як взаємодоповнювальні. Це уможливило проакцентувати компоненти структури освітнього середовища, що суттєво для окреслення структури художньо-освітнього середовища: комунікативний компонент (як “простір” взаємодії учнів із самим середовищем та іншими суб’єктами) і просторово-предметний компонент – просторові умови і предметні засоби тощо [9, 43].

На активізацію процесів самоідентифікації особистості у спеціально створеному середовищі як культурно-освітньому вказує О. Реброва, актуалізуючи чинник комунікації, що також принципово для середовища художньо-освітнього [10, 165].

Суголосно цьому в дослідженнях Н. Гонтаровської наголошується на діалогічних взаєминах суб’єктів, а середовище інтерпретується як простір для спільної діяльності, де “дорослий є представником культури, носієм смислів та способів взаємодії з культурою, а дитина – рівноправним партнером з незалежними судженнями і діями” [1, 29]. Саме завдяки цьому середовище закладу емоційно та інтелектуально насичується спілкуванням і співтворчістю суб’єктів освітнього процесу, які, до того ж, об’єднані просторовою організацією колективних дій. Така позиція ученої підкреслює, що суб’єктами середовища, по суті, є суб’єкти освітнього процесу; а це дає змогу виокремити основоположні принципи побудови освітнього середовища як принципи освітнього процесу: динамічної відповідності освіти особистості психологічному процесу її розвитку; культурологічного розвитку дитини; цілісності в проектуванні освітнього середовища; опертя на співпрацю; поєднання організаційно-педагогічних підходів, неперервності, наступності освіти [1, 31–32]. Безумовно, ці принципи логічно проектуються і в площину середовища художньо-освітнього.

Як бачимо, дослідники феномену “освітнє середовище” єдині у трактуванні його сутності як безпосереднього оточення суб’єкта освітнього процесу, що містить оптимальні умови для творчого розвит-

ку, самовизначення, мотивації до навчання тощо і враховують комунікацію суб'єктів та предметний чинник цього оточення.

Як згадувалося раніше, наразі актуалізується поняття *віртуального освітнього середовища*, що стає невід'ємним від "звичного" розуміння цього феномену на тлі цифровізації життя людей в усьому світі. Хоча віртуальне освітнє середовище потребує окремого дослідження, все ж звернімо увагу на тлумачення його змісту в наукових джерелах, оскільки так чи інакше воно стрімко входить у процес мистецької освіти, та має складати істотну частку професійних умінь учителя музики.

Так, віртуальне освітнє середовище тлумачиться як відкрита система, в межах якої завдяки технології віртуальної реальності забезпечується ефективно інтерактивне самонавчання в освітньому процесі; причому віртуальне середовище постає засобом спілкування і більше – "засобом для імітації середовища з метою відпрацювання умінь і навичок", можливою взаємодією з об'єктами або процесами, що відображені на екрані [2]. Дослухаємось і до уточнень М. Смульсон, що віртуальне середовище є "самостійно сконструйованим продовженням середовища невіртуального", між якими майже відсутня межа; а створення сучасних освітніх систем є фактично конструюванням відповідних освітніх середовищ і більше того – "формуванням принципово нової культури" педагогічної взаємодії в цих новостворених середовищах, з чим погоджуємось [11].

Усі ці тези цілком правомірні і стосовно мистецької галузі. Відповідно, сучасний учитель, зокрема учитель музики, має володіти технологіями комунікації з учнями в такому віртуальному освітньому середовищі або в інтегральному середовищі, що синтезує можливості віртуального і традиційного, причому на різних рівнях – комунікації з учнями як суб'єктами освітнього процесу на уроках і в позаурочній діяльності, а також комунікації з іншими суб'єктами, долученими в різний спосіб до освітнього процесу. Але пам'ятаємо при цьому, що художньо-освітнє середовище специфічно пронизане мистецькою інформацією і мистецькою діяльністю суб'єктів та її результатами.

Звернімо приціплу увагу на такий істотний чинник освітнього середовища, як комунікація суб'єктів: на думку О. Комаровської, в мистецькій освіті комунікація постає як специфічна художня комунікація, що має унікальну специфіку, поза якою пізнання мистецтва у процесі навчання не відбувається [4]. Власне художня комунікація розглядається як багатоскладовий процес: з позиції митця (комунікація зі світом з огляду на те, що мистецтво є індивідуальною інтерпретацією світу в художніх образах; і як комунікація митця через свої твори з глядачами і слухачами), з позиції глядача і слухача – як діалог із твором і митцем через його твори та "розкоду-

вання" їх уже реципієнтом, як комунікація навколо творів з іншими реципієнтами, як діалог-саморефлексія реципієнта тощо [4, 259]. Відповідно, необхідність у майбутньому професійному житті вчителя музики занурюватись у специфіку художньо-освітнього середовища висуває таку вимогу до його професійної підготовки як оволодіння специфічними художньо-комунікативними вміннями в широкому розуміння, що відповідає всім аспектам вищеразглянутої художньої комунікації.

Зі свого боку, віртуальна художня комунікація на тлі відкритості інформації часто, як зазначають практики, супроводжується зниженням педагогічної керованості процесом її поглинання і посилює ризики деформованого пізнання мистецтва [6]; крім того, обмежуються певні вектори пізнання мистецтва, наприклад хореографічної творчості, колективного музичного виконавства, театрального мистецтва та інших, що принципово базовані на міжособистісному спілкуванні учасників творчого процесу.

Отже, сучасний учитель музики має бути мотивований шукати адекватні способи віртуальної як компенсаторної художньої комунікації з учнями, що повинно враховуватись у змісті його професійної підготовки.

Крім зазначеного, сучасний учитель музик як учитель мистецтва повинен бути підготовленим до того, щоб кожен його учень міг збагачувати власне художньо-освітнє середовище, а отже, педагог має оволодівати способами впливу на суб'єктність своїх майбутніх учнів через спонукання їх до самозбагачення художньо-ціннісної сфери.

Як бачимо, художня комунікація і міжособистісний діалог є принциповою основою вибудовування художньо-освітнього середовища, коли між суб'єктами відбувається взаємообмін змісту індивідуальних "середовищ".

Відтак, уточнюємо: саме такий діалог визначає механізми взаємодії і компонентів структури художньо-освітнього середовища. Детально ці питання розроблені О. Комаровською [4; 5], яка обґрунтовує діалектику двох стрижневих складників:

1) це мистецьке життя закладу освіти, вибудоване на діалозі суб'єктів, у центрі якого лежить "мистецька подія, яку вчена ідентифікує не лише як певний захід, а передусім як його переживання учасниками освітнього процесу, що починають відчувати причетність до шкільного життя і перетворюються на суб'єктів художньо-освітнього середовища" [4, 262]. До таких подій, на нашу думку, варто віднести як урок мистецтва, так і будь-який захід позаурочного життя закладу; отже, майбутній учитель музики, усвідомлюючи сутність мистецького життя школи, в процесі фахової підготовки навчається прогнозувати і вибудовувати таке мистецьке життя як діалог суб'єктів з мистецтвом та діалог суб'єктів через мистецьку творчість.

2) безпосереднє предметне оточення учнів. У цьому контексті звернімо увагу на цікаві пропозиції щодо організації саме предметного чинника освітнього середовища, які подає Д. Косенко: середовище має викликати радість, стимулювати фантазію і мотивувати до навчання; а отже, бути цілісним і візуально впорядкованим, мобільним та персоналізованим (що передбачає психологічний комфорт і наявність особистого простору), практичним і збалансованим [7, 17]. Відтак автор справедливо наголошує на концептуально обґрунтованому дизайні середовища, з чим погоджуємось, адже воно має виховувати естетичний смак і гармонізувати перебування учнів у ньому і вибудовуватись на основі цілісної художньої моделі, бути неповторним, що спонукатиме учнів до проявів креативності, до комунікації [7, 28].

Однак, суттєво і те, що в предметному полі, яке створюється із зовнішніх естетичних позицій, мають віддзеркалюватись мистецькі події освітнього закладу або ж “участь” мистецтва у будь-яких подіях закладу і, крім того, воно має бути динамічним, змінюватися і збагачуватись за участю суб'єктів освітнього процесу. Зрозуміло, що в ініційованні таких змін неабияк роль належить сучасному вчителю музики.

Висновки. Отже, педагогічний потенціал художньо-освітнього середовища школи, в якому майбутній учитель музики реалізуватиме завдання мистецької освіти з учнями, полягає в тому, що в ньому закладено можливості для розвитку вчителем суб'єктності його учнів на підґрунті діалогічного пізнання мистецтва, реалізації досвіду учнів з уроків мистецтва і позаурочної мистецької діяльності, використання мистецтва для занурення учнів в іншій сфері знання і спілкування загалом. Тому, зрозуміло, здатність майбутнього вчителя реалізувати цей потенціал має бути передбачена у його фаховій підготовці, зокрема за умов актуалізації середовищного підходу як практичної бази оволодіння фахом; а безпосереднім інструментом для цього поставати функціонування художньо-освітнього середовища вже закладу вищої освіти. Створення і функціонування художньо-освітнього середовища в такому контексті може бути перспективним як для теоретичних, так і для практико орієнтованих досліджень.

ЛІТЕРАТУРА

1. Гонтаровська Н.Б. Принципи розроблення проекту освітнього середовища навчального закладу як передумова розвитку обдарованої особистості. *Рідна школа*. 2013. № 10. С. 29–33.

2. Гриб'юк О.О. Віртуальне освітнє середовище як інноваційний ресурс для навчання і дослідницької діяльності студентів. *Міжнародна науково-практична Інтернет-конференція “Віртуальний освітній простір: психологічні проблеми”*. 2013. Інститут психології імені Г.С. Костюка НАПН України, м. Київ, Україна. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/1115/>

3. Естетизація навчально-виховного процесу в основній школі засобами мистецтва: метод. посіб. / за ред. Н.С. Миропольської, О.А. Комаровської. Кіровоград: “Імекс-ЛТД”, 2013. 160 с.

4. Комаровська О.А. Мистецька подієвість освітнього середовища в контексті художніх цінностей особистості. *Теоретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді*. 2020. № 24, кн. 1. С. 252–270.

5. Комаровська О.А. Художньо обдарована особистість: сутність, реалії, розвиток: монографія. Івано-Франківськ: НАІР, 2014. 412 с.

6. Концепція виховання дітей та молоді в цифровому просторі / Кремень В.Г., Сисосва С.О., Бех І.Д. та ін. *Вісник Національної Академії педагогічних наук України*. 2022. Т. 4, № 2 (2022). URL: <https://visnyk.naps.gov.ua/index.php/journal/article/view/292>

7. Косенко Д. Новий освітній простір. Мотивуючий простір: інформаційний посібник / заг. ред. А. Садоченко. URL: https://decentralization.gov.ua/uploads/library/file/407/NOP_Motivuyuchiy-prostir.pdf

8. Нова українська школа: основи Стандарту освіти. Львів, 2016. 64 с.

9. Освітнє середовище як чинник становлення обдарованої особистості: монографія / Р.О. Семенова, О.Л. Музика, Д.К. Корольов та ін. Київ – Кіровоград: Імекс-ЛТД, 2014. 228 с.

10. Реброва О.Є. Теоретичне дослідження художньо-ментального досвіду в проєкції педагогіки мистецтва: монографія. Київ: НПУ імені М.П. Драгоманова, 2013. 295 с.

11. Смутьсон М.Л. Психологічні особливості віртуальних навчальних середовищ. *Технології розвитку інтелекту*. Київ: Інститут психології ім. Г.С. Костюка НАПН України, 2012. URL: http://psytir.org.ua/upload/journals/3/authors/2012/Smulson_Maryna_Lazarivna_-_Psychologichni_osoblyvosti_virtualnyh_navchalnyh_seredovysh.doc

12. Гаоян Ся. Поліхудожня підготовка майбутнього вчителя музики: зміст, структура, орієнтири для діагностування. *Молодь і ринок*. 2018. № 10 (165). С. 147–151. DOI: <http://doi.org/10.24919/2308-4634.2018.147044>.

13. Education for the Media and the Digital Age. Vienna: UNESCO, 1999. P. 273–274. Reprint in: *Outlooks on Children and Media*. Goteborg: UNESCO & NORDICOM, 2001.

REFERENCES

1. Hontarowska, N.B. (2013). Pryntsyypy rozroblennia proiektu osvithnoho seredovyshcha navchalnoho zakladu yak peredumova rozvytku obdarovanoi osobystosti [Principles of development of the project of the educational environment of the educational institution as a prerequisite for the development of a gifted personality]. *Native School*. Vol. 10, pp. 29–33. [inUkrainian].

2. Hrybiuk, O.O. (2013). Virtualne osvithne seredovyshche yak innovatsiyni resurs dlia navchannia i doslidnytskoi diialnosti studentiv [Virtual educational environment as an innovative resource for students' learning and research activity]. *International Scientific and Practical Internet Conference “Virtual Educational Space: Psychological Problems”*. H.S. Kostyuk Institute of Psychology of the NAES of Ukraine. Kyiv. Available at: <https://lib.iitta.gov.ua/1115/> [in Ukrainian].

3. Myropolska, N.Ye. & Komarowska, O.A. (Eds). (2013). Estetyzatsiia navchalno-vykhovnoho protsesu v osnovnii shkoli zasobamy mystetstva [Aesthetization of the educational

МУЗИЧНО-ВИКОНАВСЬКА КОМПЕТЕНТНІСТЬ СТУДЕНТІВ-СТРУННИКІВ У СИСТЕМІ ПЕДАГОГІЧНИХ УМОВ ЇЇ ФОРМУВАННЯ

process in primary school by means of art]. Kirovohrad, 160 p. [in Ukrainian].

4. Komarovska, O.A. (2020). Mystetska podiiievist osvitho seredovyscha v konteksti khudozhnikh tsinnosti osobystosti [The artistic activity of the educational environment in the context of the artistic values of the individual]. *Theoretical and methodological problems of education of children and youth*. Vol. 24, Issue 1, pp. 252–270. [in Ukrainian].

5. Komarovska, O.A. (2014). Khudozhno obdarovana osobystist: sutnist, realii, rozvytok [Artistically gifted personality: Essence, realities, development]. Ivano-Frankivsk, 412 p. [in Ukrainian].

6. Kremen, V.H., Sysoieva, S.O. & Bekh, I.D. (2022). Kontsepsiia vykhovannia ditei ta molodi v tsyfrovomu prostori [The concept of education of children and youth in the digital space]. *The Herald of the National Academy of Educational Sciences of Ukraine*. Vol. 4, Issue 2. Available at: <https://visnyk.naps.gov.ua/index.php/journal/article/view/292> [in Ukrainian].

7. Kosenko, D. (2019). *Novyi osvithii prostir. Motyvuyuchy prostir* [New educational space. Motivating space]. Available at: https://decentralization.gov.ua/uploads/library/file/407/NO_P_Motivuyuchy-prostir.pdf [in Ukrainian].

8. Nova ukrainska shkola: osnovy Standartu osvity. Versiia 1.0 [New Ukrainian school: the basics of the Education Standard]. (2016). Lviv, 64 p. [in Ukrainian].

9. Semenova, R.O., Muzyka, O.L. & Korolov, D.K. (2014). Osvithnie seredovyshe yak chynnyk stanovlennia

obdarovanoi osobystosti [The educational environment as a factor in the formation of a gifted personality]. Kyiv – Kirovohrad: Imeks-LTD, 228 p. [in Ukrainian].

10. Rebrova, O.Ye. (2013). Teoretichne doslidzhennia khudozhno-mentalnoho dosvidu v proektsii pedahohiky mystetstva [Theoretical study of artistic and mental experience in the projection of art pedagogy]. Kyiv, 295 p. [in Ukrainian].

11. Smulson, M.L. (2012). Psykholohichni osoblyvosti virtualnykh navchalnykh seredovysch: Tekhnologii rozvytku intelektu [Psychological features of virtual educational environments: Technologies of intelligence development]. Kyiv. Available at: http://psytir.org.ua/upload/journals/3/authors/2012/Smulson_Maryna_Lazarivna_-_Psyhologichni_osoblyvosti_virtualnykh_navchalnykh_seredovysch.doc [in Ukrainian].

12. Gaoyang, Xia. (2018). Polikhudozhnia pidhotovka maibutnoho vchytelia muzyky: zmist, struktura, oriientyry dlia diahnostuvannia [Polyartistic training of the future music teacher: content, structure, guidelines for diagnosis]. *Youth and market*. No. 10 (165), pp. 147–151. DOI: <http://doi.org/10.24919/2308-4634.2018.147044> [in Ukrainian].

13. Education for the Media and the Digital Age. (1999). Vienna: UNESCO, pp. 273–274. Reprint in *Outlooks on Children and Media* (2001). Goteborg: UNESCO & NORDICOM. [in English].

Стаття надійшла до редакції 06.06.2023

УДК 378.147:780.614.33-054.62(477)

DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2023.287894>

Ши Юе, аспірантка Українського державного
університету імені Михайла Драгоманова, м. Київ,
Україна-Китай

МУЗИЧНО-ВИКОНАВСЬКА КОМПЕТЕНТНІСТЬ СТУДЕНТІВ-СТРУННИКІВ У СИСТЕМІ ПЕДАГОГІЧНИХ УМОВ ЇЇ ФОРМУВАННЯ

У статті розкривається сутність системи педагогічних умов ефективного формування музично-виконавської компетентності студентів-струнників у процесі професійної підготовки у вищому мистецькому закладі освіти. Розглянуті педагогічні умови, які сприяють формуванню означеного феномена, усвідомлюються як найдоцільніші. Подається авторське визначення поняття “системи педагогічних умов” та їх контент; розкриваються специфічні особливості кожної зі складових системи у підготовці віолончелістів та скрипалів. Визначається зміст поняття “музично-виконавська компетентність” студентів-струнників.

Ключові слова: музично-виконавська компетентність; студенти-струнники; віолончелісти; скрипалі; система педагогічних умов; методичні принципи.

Лит. 10.

Shi Yue, Postgraduate Student of
Mykhaylo Drahomanov Ukrainian State University, Kyiv,
Ukraine-China

MUSICAL PERFORMANCE OF STRING STUDENTS IN THE SYSTEM OF PEDAGOGICAL CONDITIONS OF ITS FORMATION

One of the main tasks of the Ukrainian education system is to create conditions for the development and self-realization of each individual. This task is of particular importance in the preparation of a future art education specialist, who is able to learn throughout his life; to form musical and performing competence in modern musicians, students of string and bow qualifications of higher educational institutions (cellists and violinists); to create special psychological and pedagogical conditions for optimizing music education.

We consider systematicity as such a methodological approach to the analysis of psychological and pedagogical phenomena, which is understood as systemic integrity, which is not reduced to the sum of elements, but has its own structure. In it, the specific